

DECIZIE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Ion Druță
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Sofia Cravenco

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Sofiei Cravenco și Gheorghii Cravenco, succesor în drepturi Sofia Cravenco împotriva Valentinei Chirondă, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc cu privire la încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2016 prin care a fost respinsă cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului

constată:

La 02 aprilie 2012, Sofia Cravenco și Gheorghii Cravenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Chironda, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc, Serghei Ocerentiuc cu privire la în casarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 01 aprilie 2005 a fost încheiat între Gheorghii Cravenco și Valentina contractul de vânzare - cumpărare a apartamentului nr. 93 din str. Florilor 16/2 mun. Chișinău.

La data semnării contractului, la notar a considerat că semnează un contract de împrumut, deoarece conținutul contractului era în limba de stat și nu le-a fost tradus în limba rusă.

Menționează că contractul din 01 aprilie 2005 în bază căruia au înstrăinat apartamentul său este unul fictiv, deoarece bunul imobil a fost vândut la suma de 17000 dolari, ce constituia suma împrumutului acordat intervenientului accesoriu Marina Ocerentiuc pentru deschiderea unei afaceri.

Totodată, apartamentul vândut conform datelor de la agențiile imobiliare la data de 01 aprilie 2005 costa 45000 dolari, adică cu 28000 dolari mai mult decât prețul indicat în contractul de vânzare - cumpărare.

Astfel, consideră că pârâta Valentina Chironda s-a îmbogățit fără justă cauză cu suma de 28000 dolari, ceea ce constituie diferența de preț dintre costul real al

apartamentului de 45000 dolari și banii primiți în baza contractului de vânzare – cumpărare din 01 aprilie 2005 în sumă de 17000 dolari.

Ținând cont de prevederile art. 195 Cod civil, menționează că la momentul încheierii contractului de vânzare - cumpărare a ap. 93 din str. Florilor, 16/2 mun. Chișinău, sub nr. 507 din 01 aprilie 2005, nimeni din părțile contractante nu și-au manifestat voința spre nașterea sau stingerea drepturilor patrimoniale asupra apartamentului în cauză.

Mai mult ca atât prezentul contract era îndreptat spre a ascunde încheierea unui alt contract, și anume a contractului de împrumut a sumei de 17000 dolari, care a fost practic încheiat între Marina Ocerentiuc și Valentina Chirondă.

Ca probă în acest sens servește faptul că Valentina Chirondă i-a transmis Marinei Ocerentiuc suma de 7000 dolari cu o săptămână înainte de încheierea contractului de vânzare - cumpărare a apartamentului nr. 93 din str. Florilor, 16/2 mun. Chișinău.

În susținerea cerințelor sale precizează că din recipisa semnată de Valentina Chirondă se înțelege că ultima nu pretinde la dobândă și că se obligă să restituie apartamentul după ce Marina Ocerentiuc, își va onora obligațiunile și va restitui suma împrumutată.

Din motiv că au pierdut dreptul de a cere restituirea apartamentului din cauza că instanțele de judecată au refuzat anularea contractului de vânzare - cumpărare a ap. 93 din str. Florilor, 16/2 mun. Chișinău, consideră că pârâta urmează să restituie contravaloarea bunului obținut fără justă cauză.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 201, 220, 238, 240, 1389, 1393 Cod civil, art. 82 - 96, 116, 166, 167 CPC.

Solicită încasarea sumei de 336000 lei, repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Sofiei Cravenco și Gheorghii Cravenco împotriva Valentinei Chirondă, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc cu privire la încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată a fost strămutată spre judecare la Judecătoria Ciocana mun. Chișinău.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 28 mai 2013, procesul civil a fost suspendat în legătură cu faptul că la 30 aprilie 2013 reclamantul Gheorghii Cravenco a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces nr. 1789 din 30 aprilie 2013.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 20 mai 2014 a fost reluată examinarea cauzei.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 22 septembrie 2014 cererea de chemare în judecată a Sofiei Cravenco și Gheorghii Cravenco împotriva Valentinei Chirondă, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc cu privire la încasarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată a fost scoasă de pe rol.

Prin încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 21 ianuarie 2015 a fost respinsă cererea Sofiei Cravenco cu privire la anularea încheierea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 22 septembrie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015 a fost admis recursul declarat de Sofia Cravenco, casate încheierile Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 21 ianuarie 2015 și din 22 septembrie 2014 și cauza remisă pentru rejudecare în fond la Judecătorei Ciocana mun. Chișinău.

Prin încheierea protocolară a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 28 octombrie 2016 a fost suspendat procesul civil până la determinarea succesorului în drepturi procedurale a reclamantului Gheorghii Cravenco.

Prin încheierea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 04 aprilie 2016 s-a stabilit că succesor în drepturi a lui Gheorghii Cravenco este Sofia Cravenco, fapt confirmat prin certificatul de calitate de moștenitor legal nr. 1350 din 31 martie 2016.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 12 mai 2016 acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată a Sofiei Cravenco, Gheorghii Cravenco împotriva Valentinei Chironă, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc cu privire la în casarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca tardivă și neîntemeiată.

La 06 iunie 2016 Sofia Cravenco a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 12 mai 2016, prin care a solicitat admiterea apelului și modificarea hotărârii contestate. Totodată a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2016 a fost respinsă cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, fiind stabilit termen până la 09 noiembrie 2019, pentru achitarea taxei de stat în mărime de 8610 lei și i-a fost explicat apelantei că în cazul neachitării taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel va fi restituită.

La 30 septembrie 2016, Sofia Cravenco a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 12 mai 2016.

La 15 noiembrie 2016, Sofia Cravenco a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2016, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii recurate, soluționarea problemei în fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii cu privire la scutirea integrală de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată.

Explică că a solicitat în instanța de apel, prin prisma prevederilor art. 85 alin. (4) CPC și art. 4 pct. 18 din Legea taxei de stat, scutirea de la plata taxei de stat pe motiv că este pensionară, iar veniturile unui pensionar în RM sunt modeste, aceasta fiind o circumstanță notorie, fapt ce constituie temei pentru scutirea ei de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Menționează că dânsa a fost scutită de la plata taxei de stat de prima instanță pe aceleași motive.

Indică că la cererea de apel motivată, repetat a anexat legitimația sa de pensionar, legitimația de invaliditate a fiului său și actele medicale cu privire la starea sănătății, circumstanțe pe care le consideră suficiente și probatorii a situației financiare dificile în care se află, motiv pentru care urmează a fi scutită de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Precizează că pensia mizeră de care beneficiază este insuficientă să acopere cheltuielile primordiale pentru alimentație, îmbrăcăminte și medicamente, de asemenea cheltuielile pentru fiul său care este invalid de gr. I, care se află la întreținerea ei și care necesită îngrijire permanentă.

Relevă că aceste împrejurări indică la imposibilitate reală de a achita taxa de stat, or, obligarea la plata unei sume de peste 8000 lei, evident este o sarcină disproporționată în raport cu venitul modest și circumstanțele descrise mai sus.

Suplimentar solicită ca instanța de recurs să țină cont de faptul că a rămas fără imobilul în care locuia și care îi aparținea cu drept de proprietate. Acțiunea ei privind anularea contractului de vânzare - cumpărare din 01 aprilie 2005 prin care a înstrăinat apartamentul său Valentinei Chironică a fost respinsă, fiind dispusă evacuarea ei și a fiului său din apartament.

Explică că actualmente nu are un loc de trai și că este nevoită să locuiască împreună cu fiul invalid la rude.

Consideră că prin obligarea achitării plății taxei de stat în circumstanțele descrise va constitui o violare a dreptului său de acces la justiție și a dreptului la un proces echitabil, or în acest caz instanța va restitui apelul dacă în termenul indicat nu va fi achitată taxa de stat impusă.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 28 septembrie 2016 a fost pronunțat doar dispozitivul încheierii, date care ar confirma că în adresa Sofiei Cravenco a fost trimisă copia încheierii contestate la dosar lipsesc, însă recipisa anexată la materialele pricinii atestă că aceasta luat cunoștință cu încheierea la 09 noiembrie 2016 (f. d. 243).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 15 noiembrie 2016 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

După cum rezultă din materialele pricinii, Sofia Cravenco a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 12 mai 2016, totodată solicitând și scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, în legătură cu starea materială grea.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2016 a fost respinsă cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, fiind stabilit termen până la 09 noiembrie 2019, pentru achitarea taxei de

stat în mărime de 8610 lei și i-a fost explicat apelantei că în cazul neachitării taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel va fi restituită.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel în sensul adoptat este neîntemeiată, prin urmare nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare se regăsesc și la art. 4 alin. (1) pct. (19) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992.

Având în susținere aceste prevederi legale, instanța de recurs reține că în susținerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, Sofia Cravenco a prezentat legitimația nr. 105383 din 15 mai 2003 care confirmă că dânsa este pensionară, precum și legitimația nr. 167779 din 23 iulie 2009, care indică că ea are la întreținere și un copil invalid de gradul II (f. d. 239-240).

În opinia instanței de recurs, aceste circumstanțe demonstrează cu certitudine starea materială dificilă a Sofiei Cravenco, fapt ce ar face imposibilă achitarea integrală a taxei de stat de către aceasta la depunerea apelului.

Se va reține că lipsa probelor care ar indica quantumul pensiilor primite, atât de Sofia Cravenco cât și de feciorul invalid, nu permit scutirea integrală a acesteia de la achitarea taxei de stat.

Distinct de aceste considerente, se constată ca nefondată soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, fapt ce indică la temeinicia cererii de recurs.

Or, respingerea integrală a cererii Sofiei Cravenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce în consecință este o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

Din considerentele menționate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Sofia Cravenco, de a casa încheierea instanței de apel și a emite o nouă încheiere, prin care a o scuti parțial pe Sofia Cravenco de la plata taxei de stat la depunerea apelului în sumă de 7610 lei lei, aceasta urmând să achite taxa de stat la depunerea apelului în mărime de 1000 lei.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Sofia Cravenco.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Sofiei Cravenco și Gheorghii Cravenco, succesor în drepturi Sofia Cravenco împotriva Valentinei Chironică, intervenient accesoriu Marina Ocerentiuc cu privire la în casarea sumei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, prin care a fost respinsă cererea

apelantei Sofia Cravenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite parțial cererea Sofiei Cravenco cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 12 mai 2016.

Se scutește parțial Sofia Cravenco de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 7610 (șapte mii șase sute zece) lei.

Se acordă termen pentru achitarea taxei de stat în sumă de 1000 (una mie) lei și prezentarea dovezii de plată a taxei de stat până la prima ședință de judecată a instanței de apel.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Nicolae Craiu